

**Literatura Medieval i del Segle d'Or**

Codi: 106346

Crèdits: 6

| Titulació                               | Tipus | Curs | Semestre |
|-----------------------------------------|-------|------|----------|
| 2504211 Llengua i literatura espanyoles | FB    | 1    | 1        |

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

**Professor/a de contacte**

Nom: Sònia Boadas

Correu electrònic: Sonia.Boadas@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

**Equip docent**

Antonio Alejandro Rivas Bonillo

**Prerequisits**

Aquesta assignatura requereix un domini de l'expressió oral i escrita de l'espanyol equiparable al que s'obté al finalitzar el batxillerat. Es considera imprescindible una correcta expressió oral i escrita de l'idioma i, en conseqüència, els errors d'ortografia i redacció comportaran un descompte de punts en l'avaluació.

Òbviament, totes les activitats, pràctiques i treballs hauran de ser originals. El plagi total o parcial, és a dir, la presentació de material no original com a propi, no està permès. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest acte d'avaluació es qualificarà amb 0, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

**Objectius**

"Literatura medieval i del Segle d'Or" forma part dels 60 crèdits de formació bàsica del primer curs del Grau de Llengua i Literatura espanyoles.

Entre els objectius formatius bàsics, es pretén que l'estudiant adquireixi un coneixement sòlid i ampli sobre les etapes de la literatura espanyola, la seva periodització, el desenvolupament dels principals gèneres i les obres dels principals autors a través de l'atenta lectura dels textos literaris seleccionats. Alhora, l'alumne exercitarà les seves competències específiques en la realització de discursos, tant orals com escrits, relacionats amb l'àmbit de la literatura espanyola, en els quals utilitzarà els mètodes, teories i conceptes estudiats.

L'assignatura vol oferir una visió panoràmica de la literatura espanyola des dels seus orígens fins al segle XVII. El professorat posarà especial atenció en la descripció i el desenvolupament de les principals etapes de la literatura i de les seves corrents literàries i estètiques, prenent com a suport la lectura, el comentari i l'anàlisi d'alguns dels textos fonamentals d'aquestes etapes, períodes, moviments i tendències.

## Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Elaborar argumentacions aplicables als àmbits de la literatura hispànica, de la teoria literària, de la llengua espanyola i la lingüística, i avaluar-ne la rellevància acadèmica.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat en diferents llengües.
- Identificar els períodes, tradicions, tendències, autors i obres més significatives de la literatura en llengua espanyola en el seu context historicosocial.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Reconèixer les principals teories, temes i gèneres de la literatura en els diferents països de parla hispànica.
- Utilitzar les eines digitals i les fonts documentals específiques per a la captació i l'organització d'informació.

## Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar diferents teories, mètodes i instruments d'anàlisi més idonis per a les diferents obres i èpoques de la literatura espanyola.
2. Assumir, comprendre i explicar la diversitat de valors ètics i estètics en diferents moments de la nostra història i cultura.
3. Delimitar el saber consolidat, els processos de consolidació i l'avenç científic en la matèria d'estudi.
4. Explicar conceptes genèrics aplicats a la literatura espanyola.
5. Explicar les característiques bàsiques de les obres més significatives de la literatura espanyola.
6. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic i en la transmissió dels seus coneixements.
7. Fer servir les eines digitals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb l'estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
8. Fer servir les fonts tradicionals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
9. Identificar els principals temes i problemes literaris a propòsit d'obres literàries de la literatura espanyola.
10. Identificar les principals desigualtats de gènere presents en la societat a partir de la interpretació dels textos literaris.
11. Justificar les característiques dels textos i períodes literaris objecte d'estudi en diferents tipus d'escrits acadèmics (exàmens escrits, treballs acadèmics, resums i ressenyes).
12. Presentar treballs escrits o exposicions orals sobre textos fonamentals de la literatura espanyola.
13. Realitzar comentaris de text amb capacitat de contextualitzar i aprofundir en la comprensió de les anàlisis retòrica i poètica.
14. Reconèixer i saber explicar les característiques bàsiques dels textos literaris.
15. Reconèixer la diversitat i evolució dels trets i els valors estètics dels diferents períodes de la literatura espanyola.
16. Situar en el seu context històric els textos fonamentals de la literatura espanyola.

## Continguts

1. La literatura espanyola des dels seus orígens y fins al segle XV
  - 1.1. Introducció: llatí i castellà, transmissió oral i transmissió escrita, manuscrits i textos impresos
  - 1.2. La poesia medieval

- 1.2.1. Poesia lírica
- 1.2.2. Els trobadors
- 1.2.3. Poesia narrativa: les cançons de gesta i el *Cantar de mio Cid*
- 1.2.4. Poesia narrativa: el romancero viejo
- 1.2.5. Poesia culta: mester de clerecía i poesia de cancionero
- 1.3. La prosa medieval
  - 1.3.1. Cròniques i prosa doctrinal
  - 1.3.2. Contes i *exempla*
  - 1.3.3. *La Celestina*
- 1.4. El teatre medieval
  - 1.4.1. El *Auto de los Reyes Magos*
  - 1.4.2. Altres obres del teatre medieval
- 2. La literatura espanyola del Renaixement i el Barroc
  - 2.1. Poesia
    - 2.1.1. Poesia renaixentista: Garcilaso de la Vega, Fray Luis de León, San Juan de la Cruz
    - 2.1.2. Poesia barroca: Lope de Vega, Góngora i Quevedo
  - 2.2. Prosa
    - 2.2.1. Novel·la pastoril, llibres de cavalleria, novel·la sentimental i altres subgèneres
    - 2.2.2. El *Lazarillo* i la novel·la picaresca
    - 2.2.3. Cervantes i el *Quijote*
  - 2.3. Teatre
    - 2.3.1. El teatre abans de Lope de Vega
    - 2.3.2. Lope de Vega: el arte nuevo de hacer comedias
    - 2.3.3. Calderón de la Barca
- Lectures obligatòries
  - «Antología de literatura medieval» (facilitada pel professorat)
  - Fernando de Rojas, *La Celestina*
  - «Antología de la poesía del Siglo de Oro» (facilitada pel professorat)
  - Miguel de Cervantes, *Don Quijote*
  - Lope de Vega, *El caballero de Olmedo*

## Metodologia

L'aprenentatge d'aquesta assignatura es distribueix de la següent manera:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor, en els quals es combinarà l'explicació teòrica amb el comentari col·lectiu de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi literari.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de recensions, treballs i comentaris analítics, així com a la preparació de presentacions orals.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

## Activitats formatives

| Títol                   | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                              |
|-------------------------|-------|------|-------------------------------------------------------|
| Tipus: Dirigides        |       |      |                                                       |
| Activitats dirigides    | 50    | 2    | 1, 2, 3, 6, 9, 10, 11, 14, 15, 16                     |
| Tipus: Supervisades     |       |      |                                                       |
| Activitats supervisades | 15    | 0,6  | 1, 4, 5, 7, 9, 11, 13, 16                             |
| Tipus: Autònomes        |       |      |                                                       |
| Treball autònom         | 73    | 2,92 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 |

## Avaluació

Per aprovar l'assignatura, els alumnes hauran d'assolir un coneixement de la matèria semblant al que exposen els manuals de referència. Així mateix, és indispensable que realitzin les lectures obligatòries.

Els coneixements s'avaluaran mitjançant dos exàmens parcials i un treball monogràfic.

El conjunt dels dos exàmens representarà un 70% de la nota final, donat que cada examen parcial equivaldrà a un 35% de la nota.

El treball monogràfic tindrà un pes del 30% en la nota final.

Els alumnes que, una vegada feta la mitjana de les proves, no obtinguin una nota igual o superior a 5 podran presentar-se a recuperació, sempre que compleixin els següents requisits:

a) Haver-se presentat a totes les proves avaluables.

b) Haver obtingut, com a mínim, un 3'5 de mitjana en el conjunt de les proves.

La recuperació consistirà en un examen de tota la matèria del curs. La nota de l'examen de recuperació suposarà el 70% de la qualificació final, i tornarà a fer mitjana amb la nota del treball monogràfic.

El treball monogràfic queda exclòs de recuperació. El treball s'haurà d'entregar el dia que acordi el docent, i aquesta data serà entre el primer i el segon parcial.

La revisió de les proves es realitzarà en una entrevista concertada amb el docent.

L'alumne que no redacti o no entregui cap de les tres activitats avaluables de l'assignatura obtindrà la qualificació de "No Avaluable". El lliurament d'alguna de les tres activitats manifesta la voluntat de l'alumne de ser avaluat.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius que estiguin al seu abast.

Si l'estudiant realitza qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En el cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Si l'estudiant realitza qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En el cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

## Activitats d'avaluació

| Títol              | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                              |
|--------------------|-----|-------|------|-------------------------------------------------------|
| Exàmens            | 70% | 2     | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 13, 14, 15, 16               |
| Treball monogràfic | 30% | 10    | 0,4  | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 |

## Bibliografia

### Lectures obligatòries

«Antología de literatura española medieval», facilitada pel professorat al Campus Virtual.

ROJAS, Fernando de, *La Celestina*, ed. Bienvenido Morros, Vicens Vives, Barcelona, 1996.

-----, -----, ed. Francisco Rico y otros, Galaxia Gutenberg-RAE, Barcelona, 2011.

«Antología de literatura española del Siglo de Oro», facilitada pel professorat al Campus Virtual.

CERVANTES, Miguel de, *Don Quijote de la Mancha*, ed. Francisco Rico, Alfaguara, Madrid, 2015.

-----, -----, ed. Alberto Blecu, Espasa-Calpe, Madrid, 2008.

-----, -----, ed. Silvia Iriso y Gonzalo Pontón, Vicens Vives, Barcelona, 2015 y 2017, 2 vols.

VEGA, Lope de, *El caballero de Olmedo*, ed. Francisco Rico, Cátedra, Madrid, 1999.

### Manuais i altres llibres de consulta

DEYERMOND, Alan, *Historia de la literatura española*, I, *La edad Media*, I, Ariel, Barcelona, 1973.

---, *La Edad Media*, Tomo 1 de la *Historia de la literatura española* dirigida por Francisco Rico, Crítica, Barcelona, 1980.

---, *La Edad Media. Primer suplemento*, Tomo 1/1 de la *Historia de la literatura española* dirigida por Francisco Rico, Crítica, Barcelona, 1991.

EGIDO, Aurora, W. *Siglos de Oro: Barroco*, Tomo 3/1 de la *Historia y crítica de la literatura española*, Crítica, Barcelona, 1992.

JONES, Royston Oscar, *Historia de la literatura española, 2, Siglo de Oro: prosa y poesía*, Ariel, Barcelona, 1974.

LACARRA, M<sup>a</sup> Jesús, y Juan Manuel CACHO BLECUA, *Entre oralidad y escritura. La Edad Media*, Crítica, Barcelona, 2011.

LÓPEZ ESTRADA, Francisco, *Siglos de Oro. Renacimiento*, Tomo 2 de la *Historia y crítica de la literatura española* dirigida por Francisco Rico, Crítica, Barcelona, 1980.

---, *Siglos de Oro. Renacimiento*, Tomo 2/1 de la *Historia de la literatura española* dirigida por Francisco Rico, Crítica, Barcelona, 1991.

PÉREZ PRIEGO, Miguel Ángel, *Literatura española medieval (el siglo XV)*, Editorial Universitaria Ramón Areces, Madrid, 2013.

RUIZ PÉREZ, Pedro, *Manual de estudios literarios de los Siglos de Oro*, Castalia, Madrid, 2003.

---, *El siglo del "Arte nuevo"*, Crítica, Barcelona, 2010.

VÀRVARO, Alberto, *Literatura románica de la Edad Media. Estructuras y formas*, Ariel, Barcelona, 1983.

WARDROPPER, Bruce W., *Siglos de Oro: Barroco*, Tomo 3 de la *Historia y crítica de la literatura española* dirigida por Francisco Rico, Crítica, Barcelona, 1983.

WILSON, Edward. M., y Duncan MOIR, *Historia de la literatura española, 3: Siglo de Oro: teatro*, Ariel, Barcelona, 1974.

[www.cervantesvirtual.com/](http://www.cervantesvirtual.com/)

## **Programari**

No és necessari cap programari particular